

PERMUAFAKATAN IBU BAPA DAN KEJIRANAN UNTUK MENINGKATKAN KUALITI PENYELENGGARAAN DAN TAHAP KESELAMATAN TAMAN PERMAINAN DI TADIKA SWASTA

Parents and Neighbourhood Engagement to Enhance The Quality of Maintenance and Safety of Playgrounds in Private Kindergartens

Syed Lamsah Syed Chear^{1*}, Sareena Hanim Hamzah², Norhamidah Mohd Yusof³, Norazly Nordin⁴

^{1,3,4}Fakulti Pendidikan dan Sains Sosial, Universiti Selangor, Bestari Jaya, Selangor, Malaysia

²Pusat Sukan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia

syedlamsah@unisel.edu.my¹, sareena@um.edu.my², norhamidah@unisel.edu.my³,
azlynordin@unisel.edu.my⁴

*Corresponding Author

Received: 14 November 2020; *Accepted:* 04 Januari 2021; *Published:* 07 Januari 2021

To cite this article (APA): Syed Chear, S. L., Hamzah, S. H., Mohd Yusof, N., & Nordin, N. (2021). Parents and neighbourhood engagement to enhance the quality of maintenance and safety of playgrounds in private kindergartens. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan*, 10(1), 1-15. <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.1.1.2021>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.1.1.2021>

ABSTRAK

Kanak-kanak sering dikaitkan kepada peralatan permainan, dan taman permainan merupakan imej utama yang menonjolkan sesebuah tadika. Rutin harian di tadika membiarkan kanak-kanak bebas bermain sebagai proses sosialisasi dan untuk merangsang tumbesaran fizikal yang seimbang. Garis Panduan Penubuhan Taska dan Tadika, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan 2012 serta akta-akta dan beberapa peraturan lain yang berkaitan pengoperasian tadika hanya memfokus kepada reka bentuk fizikal bangunan tadika, manakala peralatan permainan tidak diperhalusi. Objektif kajian ini adalah untuk menilai tahap kemampuan tadika swasta untuk menyelenggara peralatan dan taman permainan, anggapan nilai taman permainan, serta kesediaan ibu bapa dan kejiranan untuk bermuafakat. Data kajian diperolehi melalui borang soal selidik dan lawatan ke lokasi antara Ogos dan Oktober 2020 iaitu dalam tempoh pelaksanaan PKPP di seluruh negara. Lebih daripada 90 buah tadika telah dihubungi dan mendapat 60 maklum balas. Potensi permuafakatan tadika swasta dengan ibu bapa dan kejiranan dinilai berdasarkan *International Association for Public Participation (IAP2)*, *Public Participation Spectrum Model* yang menekankan kepada lima fasa permuafakatan iaitu memaklumkan, berunding, melibatkan, bekerjasama dan memperkasakan. Dapatan kajian menunjukkan skor kemampuan tadika-tadika swasta untuk mengurus peralatan dan taman permainan adalah di tahap pertengahan. Pengusaha tadika swasta didapati kurang berkemahiran untuk merangka strategi permuafakatan dengan ibu bapa dan kejiranan. Skor pada tahap baik hanya untuk tindakan rundingan dan keterlibatan, manakala tindakan-tindakan berkaitan cubaan membina hubungan, bekerjasama dan memperkasa pada peringkat rendah dan boleh ditingkatkan. Kesediaan ibu bapa untuk membantu tadika swasta dapat dikaitkan kepada potensi kesukarelawan masyarakat untuk menyumbang kepada pengurusan berkualiti taman-taman awam sekaligus meningkatkan tahap keselamatan kanak-kanak di taman awam.

Kata kunci: taman permainan, tadika swasta, permuafakatan ibu bapa dan kejiranan

ABSTRACT

Children are often associated with play, which in turn makes playgrounds the main feature of highlight for kindergarten. The daily routine of letting children play freely with each other is a process for socializing and enhancing balanced physical growth. The Guidelines on The Establishment of Kindergarten, Ministry of Housing and Local Government 2012, as well as other guidelines related to the operation of kindergarten focuses only on the physical design of kindergarten buildings without due emphasis on play equipment. The objective of this study is to assess private kindergartens ability to maintain the playground and its equipment, perspective on the value of playgrounds, as well as parents and neighbourhood's willingness to collaborate. The data was obtained from questionnaires and visits to various kindergarten locations between August 2020 to October 2020 during the nationwide implementation period of MCO. More than 90 kindergartens have been contacted and 60 feedbacks was received. The potential for private kindergarten collaboration with parents and neighbourhoods was assessed based on International Association for Public Participation (IAP2), Public Participation Spectrum Model which emphasizes on five phases of collaboration i.e. informing, consulting, engaging, cooperating and empowering. Findings showed that the scores of private kindergarten capabilities for managing play equipment and playgrounds is at mid-level. Private kindergarten operators are found to be less skilled at developing collaborative strategies with parents and neighbourhoods. Scores at good level are only for negotiation and engagement actions while related actions in the attempts to build relationships, work together and empower is at a low level and can be increased. Parents willingness to help private kindergartens is related to the community's potential to contribute to the quality management of public parks and enhancing the safety of children in public parks.

Keywords: *playgrounds, private kindergartens, parent and community collaborations*

PENGENALAN

Kepentingan untuk mengurus taman permainan dan rekreasi secara berkesan telah disuarakan oleh ramai pengkaji (How, 2014; Mapjabil *et al.*, 2016; Rosniza *et al.*, 2015), begitu juga isu yang berkaitan dengan keselamatan alatan mainan kanak-kanak (Hashim *et al.*, 2013), reka bentuk taman (Ismail *et al.*, 2015; Mani *et al.*, 2012). Taman permainan sememangnya sangat penting dan memberi impak positif kepada perkembangan kanak-kanak yang berumur enam tahun hingga dua belas tahun kerana di situ mereka dapat berinteraksi dengan rakan setara dalam taman permainan kanak-kanak dan belajar kemahiran baru melalui proses interaksi dengan rakan (Bento & Dias, 2017). Pendidikan prasekolah merupakan satu daripada bidang tumpuan yang dinyatakan dalam Bidang Keberhasilan Utama Nasional (NKRA) Pendidikan (Zakuan, *n.d.*). Menyedari sumbangan sektor swasta terhadap perkembangan industri asuhan dan didikan awal kanak-kanak, kerajaan mengiktiraf pendidikan prasekolah swasta sebagai sebahagian daripada sistem pendidikan kebangsaan. Kewujudan lebih daripada 20 jenama yang bernaung di bawah Persatuan Francais Malaysia (MFA) seperti Nuri, Q-Dees Worldwide Edusystems, Smart Reader Kids, Pusat Perkembangan Minda CiC dan sebagainya (MFA, *n.d.*) serta pelbagai jenama lain yang menawarkan perkhidmatan seumpama seperti Little Caliphs, REAL Kids, Genius-Aulad, Brainybunch, Pasti dan beberapa lagi dapat dijadikan petunjuk positif terhadap industri ini. Masyarakat telah mula menerima tadika-tadika swasta sebagai saluran pendidikan alternatif (Mustafa & Azhari Azman, 2013). Bagaimanapun faktor persaingan sesama pengusaha menyebabkan sebilangan tadika swasta tertekan dengan beban kewangan sehingga menjejaskan kualiti yang sepatutnya disediakan. Nik Azhari *et al.* (2015) dalam kajian terhadap reka bentuk dalaman tadika-tadika swasta di Selangor merumuskan terdapat kelemahan di kalangan pengusaha untuk menyediakan persekitaran untuk merangsang pembelajaran kanak-kanak termasuk aspek kawalan dan keselamatan yang kurang diberi perhatian. Dapatan kajian yang hampir sama dikemukakan oleh Mohidin *et al.* (2015).

Kepentingan Penyelenggaraan dan Keselamatan Taman Permainan

Kepentingan teknik bermain terhadap perkembangan kanak-kanak prasekolah telah dibuktikan oleh pengkaji tempatan sama ada sebagai pendekatan pengajaran oleh kalangan guru (Nachiappan *et al.*, 2017; Peng & Ismail, 2020), atau peranan ibu bapa untuk merangsang perkembangan sosial kanak-kanak (Jaafar *et al.*, 2020). Akademi Pediatrik Amerika (APA) mengesyorkan agar setiap kanak-kanak menghabiskan sekurang-kurangnya enam puluh minit setiap hari dalam permainan terbuka kerana ia dianggap kunci kepada kesejahteraan fizikal, mental, intelektual dan sosial kanak-kanak (Shariff, 2014 dalam Ginsburg *et al.*, 2007). Namun aktiviti sebegini semakin diabaikan di sekolah (Shariff, 2014 dalam Gleave, 2009; Miller & Almon, 2009). Aktiviti luar yang mendedahkan kanak-kanak kepada persekitaran alam yang berbeza-beza seperti tanah, batu, air, pokok dan sebagainya dapat merangsang perhatian, minat dan keinginan kanak-kanak untuk mengetahui dan mencuba sesuatu yang baharu tanpa menyedari risiko akibat daripadanya dan pengalaman tersebut dianggap sebagai proses pembelajaran semulajadi untuk mengasah kemahiran berfikir, penyelesaian masalah dan kreativiti seseorang kanak-kanak (Bento & Dias, 2017). Kajian oleh Gull (2018) menunjukkan aktiviti seperti memanjat pokok walaupun disedari berisiko dan mendatangkan kecederaan kepada sebilangan kanak-kanak namun secara umumnya ia tetap dianggap sebagai selamat. Menurut Duerr Evaluation Resources (*n.d.*), bermain menggalakkan perkembangan otak dan membantu meletakkan grid neural untuk minda yang berjaya melalui tindakan bermain berulang-ulang yang mengukuhkan grid itu. Artikel ini menghuraikan bahawa bermain menggalakkan kejayaan fizikal dengan membenarkan kanak-kanak untuk meneroka, menguji dan memperluaskan kemampuan had badan yang semakin meningkat sekaligus menggalakkan kemahiran sosial, intelektual dan lisan dengan membenarkan kanak-kanak berinteraksi dengan rakan sebaya dan persekitaran mereka.

Jansson (2018) mendedahkan akan penghargaan kanak-kanak terhadap taman permainan dalam aktiviti seharian tetapi menyatakannya sebagai tidak mencukupi, bermasalah dan membosankan khususnya untuk kanak-kanak dalam komuniti bandar. Sehubungan itu untuk menyokong pengalaman bermain dan pembelajaran luaran kanak-kanak yang berkualiti, kekelirafan antara dasar dan amalan terutamanya dalam persekitaran persekolahan perlu dinilai dari semasa ke semasa (Burris & Burris, 2011). Burris dan Burris (2011) menjelaskan kepentingan tersebut adalah didorong oleh tiga perkara iaitu peningkatan kadar obesiti dalam kalangan kanak-kanak; hilangnya kebebasan untuk kanak-kanak bermain akibat gaya hidup ibu bapa, ahli keluarga dan komuniti yang terikat dengan pekerjaan; dan kekurangan kemudahan dan ruang bermain di sekolah, ketiadaan staff sokongan untuk memantau aktiviti luar waktu di sekolah serta ketidakupayaan sekolah untuk menyediakan aktiviti fizikal dengan tahap intensiti yang diperlukan oleh kanak-kanak. Kajian oleh Reimers dan Knapp (2017) menunjukkan penggunaan dan tahap aktiviti kanak-kanak di taman permainan adalah berkaitan dengan ciri-ciri ruang taman permainan. Pengkaji seterusnya mencadangkan agar disediakan kemudahan dan ruang untuk pelbagai aktiviti bermain berdasarkan keperluan kanak-kanak yang berbeza-beza latar belakang serta kawasan mesra aktiviti yang membolehkan perkembangan mereka secara sihat. Reka bentuk taman permainan yang baik seharusnya dapat menggalakkan aktiviti fizikal, interaksi sosial, kreativiti dan penyelesaian masalah serta hubungan dan interaksi kanak-kanak terhadap alam semula jadi (Wood & Martin, *n.d.*). Bagaimanapun reka bentuk taman yang ideal sukar untuk dilihat dan kebanyakan taman dibangunkan dengan memberi lebih perhatian kepada aspek keselamatan berbanding objektif yang lebih utama untuk meningkatkan keupayaan diri kanak-kanak (Little & Eager, 2010). Kajian oleh Daniels dan Johnson (2009) membuktikan

penglibatan komuniti dalam reka bentuk taman dapat meningkatkan tahap keselamatan serta kadar baik pulih taman daripada aktiviti laku musnah. Juster dan -Saxby (2014) memerhatikan bahawa penyertaan ibu bapa untuk menggalakkan kanak-kanak bermain tanpa arahan di ruang awam dapat memperluas jaringan dalam komuniti.

Model Spektrum Penyertaan Awam (*Public Participation Spectrum Model*)

Penyertaan awam dalam tadbir urus dapat dirujuk sebagai penglibatan secara langsung atau tidak langsung pihak berkepentingan yang prihatin dalam membuat keputusan mengenai dasar, rancangan atau program di mana mereka mempunyai kepentingan (Quick & Bryson, 2016). Dalam hal ini pihak berkepentingan adalah orang, kumpulan atau organisasi yang boleh mempengaruhi atau dipengaruhi oleh keputusan dasar (Freeman, 2010 dalam Quick & Bryson, 2016) atau meletakkan tuntutan ke atas perhatian, sumber atau output organisasi atau entiti lain (Bryson, 2004 dalam Quick & Bryson, 2016). Melalui penyertaan sebegini, pihak berkepentingan boleh berinteraksi dengan agensi kerajaan, pemimpin politik, organisasi bukan kerajaan (NGO) dan organisasi perniagaan yang mencipta atau melaksanakan dasar dan program awam. Penyertaan komuniti mungkin terhad atau minimum seperti menghadiri mesyuarat dewan bandaran atau melibatkan sesi jawab balas seperti pendengaran awam atau jenis proses perundingan dan seumpamanya. Penyertaan amnya adalah merujuk kepada proses penglibatan orang awam dalam tadbir urus. Rajah 1 menunjukkan peringkat penglibatan komuniti dalam sesuatu projek berdasarkan Model Spektrum Penyertaan Awam (*International Association for Public Participation [IAP2], 2018*).

Peningkatan impak daripada penyertaan (pembuatan keputusan)					
Komitmen Awam dan Organisasi	Peringkat Penyertaan				
	Memaklumkan	Berunding	Melibatkan	Bekerjasama	Memperkasa
Matlamat untuk menarik penyertaan awam	Memberi maklumat yang seimbang dan berobjektif untuk membantu orang awam memahami masalah, alternatif, peluang dan penyelesaian.	Mendapatkan maklum balas daripada orang awam untuk membuat analisis, mencari alternatif dan membuat keputusan.	Bekerja secara langsung dengan orang awam dalam keseluruhan proses untuk memastikan kebimbangan dan aspirasi awam secara konsisten difahami.	Bekerjasama dengan orang awam dalam setiap aspek pembuatan Keputusan termasuk menyediakan alternatif dan mengenalpasti pilihan penyelesaian.	Meletakkan pembuatan keputusan yang muktamad di tangan orang ramai.
Janji organisasi kepada orang awam	Organisasi akan memastikan orang awam mendapat makluman.	Organisasi akan memastikan kebimbangan dan aspirasi awam didengari dan akan memaklumkan orang awam	Organisasi akan bekerjasama dengan orang awam untuk memastikan bahawa kebimbangan	Organisasi seupaya mungkin akan merujuk orang awam untuk nasihat dan cadangan bagi mencari	Organisasi akan melaksanakan keputusan yang dibuat oleh orang awam.

		bagaimana input mereka mempengaruhi keputusan yang dibuat.	dan aspirasi mereka ditunjukkan secara langsung dalam pembangunan alternatif.	formula penyelesaian masalah dan pembuatan keputusan.	

Rajah 1. Model Spektrum Penyertaan Awam (IAP2, 2018).

Model Spektrum Penyertaan Awam (*Public Participation Spectrum Model*) dibangunkan oleh IAP2 berpusat di Denver, Amerika Syarikat (USA). Model IAP2 digunakan sebagai panduan agensi awam (City of Saskatoon, 2019; Queensland Government, 2017), pelaksanaan projek awam (Community Engagement Plan, *n.d.*; Michigan State University, 2014) dan kajian-kajian berbentuk ilmiah (Ross *et al.* 2016). Model yang seumpama berkaitan penyertaan awam boleh ditemui dalam artikel lain (Abelson & Gauvin, 2006; Quick & Feldman, 2011). Penyertaan awam mempunyai banyak faedah. Matlamat utama penyertaan awam adalah untuk menggalakkan orang ramai memberikan maklumat yang bermakna untuk proses membuat keputusan. Justeru, penyertaan awam membuka peluang komunikasi dua hala antara agensi yang membuat keputusan dan orang ramai. Komunikasi ini boleh terjadi dalam pelbagai bentuk seperti peringatan terhadap kepentingan awam yang akhirnya boleh menyumbang kepada pembuatan keputusan yang mampan. Penyertaan awam yang berkesan membolehkan nilai-nilai awam dikenal pasti dan dimasukkan ke dalam keputusan yang akhirnya memberi manfaat kepada kedua-dua pihak iaitu orang awam dan agensi. Walaupun terdapat banyak kelebihan yang berkaitan dengan penyertaan awam dalam merancang dan proses membuat keputusan, namun terdapat juga kelemahannya. Penyertaan awam boleh menyebabkan proses pembuatan keputusan mengambil masa yang terlalu lama sehingga memberi kesan kepada isu-isu lain seperti kenaikan kos dan sebagainya. Organisasi perlu membina kapasiti dan melatih kakitangan supaya penyertaan awam dapat diuruskan dengan berkesan. Jika sebaliknya berlaku ia boleh mengakibatkan kehilangan kepercayaan kepada agensi. Pengalaman negatif proses ini boleh menyebabkan peserta mempunyai persepsi negatif terhadap hasilnya, dan mereka mungkin kurang cenderung untuk mengambil bahagian dalam proses pada masa hadapan.

Kajian ini memfokus kepada hasrat untuk merungkai permasalahan yang dihadapi oleh kalangan pengusaha tadika swasta untuk menarik penglibatan ibu bapa dan komuniti bagi amalan kebertanggungjawab bersama untuk memastikan peralatan dan taman permainan dapat diselenggara dengan baik, selamat digunakan serta mampu menonjolkan imej tadika sebagai pusat perkembangan kanak-kanak. Kegagalan pengusaha untuk mengurus dengan baik peralatan permainan akan menyebabkan peningkatan kos penyelenggaraan, ketidakupayaan untuk bersaing serta kemungkinan gagal mematuhi syarat-syarat pengoperasian yang ditetapkan oleh agensi berwajib. Objektif kajian ini adalah untuk meninjau aspek pengurusan taman permainan di tadika-tadika swasta (persendirian) serta potensi penglibatan ibu bapa dan komuniti. Persoalan-persoalan yang ingin dijawab adalah:-

- (i) Bagaimanakah tahap kesediaan tadika swasta untuk mengurus taman permainan?
- (ii) Apakah nilai kepentingan taman permainan di tadika swasta?
- (iii) Bagaimanakah potensi permuafakatan ibu bapa dan kejiranan untuk membantu menyelenggara dan membangunkan taman permainan di tadika swasta?

Hasil kajian ini diharap dapat membantu agensi-agensi berkaitan kemasyarakatan dan pendidikan khususnya di bawah Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM), Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) serta persatuan dan pertubuhan berkaitan industri asuhan dan didikan awal kanak-kanak. Maklumat kajian ini membuka ruang kepada agensi berkaitan menggubal dasar dan latihan yang bersesuaian. Ia juga diharap dapat meningkatkan kesedaran dalam kalangan ibu bapa dan komuniti terhadap kebertanggungjawaban untuk memelihara dan membangunkan taman-taman permainan awam agar dapat digunakan dengan selamat demi perkembangan sosial, fizikal dan kognitif kanak-kanak.

METODOLOGI

Reka bentuk kajian mengikuti kaedah kajian tinjauan iaitu bersifat deskriptif yang bertujuan untuk mengumpul data berhubung suatu fenomena atau kejadian yang tidak dapat diperhatikan secara langsung. Kaedah kajian ini sering dilakukan dalam bidang sains sosial untuk mengetahui tentang sikap, kepercayaan, nilai, demografi, tingkah laku, pendapat, tabiat, keinginan, idea dan lain-lain maklumat berkaitan dengan sekumpulan orang (Idris, 2013). Kajian ini memerlukan penyelidik berada di lapangan untuk meneliti reka bentuk sesebuah taman permainan, menilai tahap keselamatan dan mendapatkan responden untuk menjawab soal selidik. Ia memerlukan usaha yang bersungguh-sungguh supaya aktiviti-aktiviti yang dirancang dapat dilakukan dengan teratur dan mencapai objektif yang diingini. Kajian bermula dengan tinjauan penyelidik di tadika-tadika di kawasan perumahan sekitar Bestari Jaya, Selangor iaitu di Kampung Bestari Jaya, Kampung Hang Tuah, Kampung Idaman, Taman Suluh Bestari, Taman Sri Purnama dan Taman Muhibah. Lawatan ini adalah untuk membolehkan penyelidik mendapat gambaran persekitaran taman permainan di tadika swasta serta membina parameter untuk pemerhatian khususnya berkaitan aspek penyelenggaraan dan penglibatan ibu bapa dan kejiwaan yang menjadi fokus dalam kajian ini. Kajian rintis seperti ini diketahui dapat meningkatkan kebarangkalian hasil kajian yang lebih menepati khususnya mengenai proses yang diikuti serta jangkaan keputusan (van Teijlingen & Hundley, 2001).

Populasi dan Sampel Kajian

Lokasi kajian terhad kepada tadika-tadika swasta di negeri Selangor. Secara operasional ia merujuk kepada tadika yang berdaftar dengan Jabatan Pelajaran Negeri Selangor (JPNS). Jumlah tadika swasta di seluruh negara adalah melebihi 7,500 buah dan di Selangor terdapat 1,883 buah institusi (25%). Lebih daripada 25% daripada jumlah guru dan enrolmen kanak-kanak di tadika swasta terdapat di negeri Selangor (MAMPU, 2018). Kawasan tumpuan adalah di perbandaran iaitu daerah Petaling Perdana, Hulu Langat, Klang dan Gombak. Taburan lokasi tadika swasta di Selangor ditunjukkan di Jadual 1.

Jadual 1

Taburan tadika swasta mengikut daerah pentadbiran (PPD) di Selangor.

No.	Daerah	Jumlah Tadika		Jumlah Kelas	
		Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus
1.	Gombak	210	11.15	853	10.69
2.	Hulu Langat	388	20.60	1698	21.30
3.	Hulu Selangor	56	2.97	189	2.37
4.	Klang	283	15.03	1299	16.29
5.	Kuala Langat	94	4.99	368	4.61
6.	Kuala Selangor	73	3.87	257	3.22
7.	Petaling Perdana	487	25.86	2087	26.17
8.	Petaling Utama	164	8.71	736	9.23
9.	Sabak Bernam	22	1.17	75	0.94
10.	Sepang	106	5.63	411	5.15
	Jumlah	1,883	100.00	7,973	100.00

Tempoh kajian adalah antara Ogos, September dan Oktober 2020 iaitu ketika negara berada dalam tempoh Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP) dan Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) di beberapa kawasan sekaligus membataskan pergerakan penyelidikan. Pemilihan institusi kajian adalah merujuk kepada tadika-tadika swasta yang tersenarai sebagai rakan kerjasama praktikum dengan institusi penyelidik bagi tempoh semasa. Pengkaji telah menghubungi lebih daripada 90 buah tadika dan mendapat 60 maklum balas. Jumlah responden yang disyorkan oleh Krejcie dan Morgan (1970) adalah 73 institusi. Tempoh singkat kajian serta halangan akibat daripada pandemik Covid 19 tidak memungkinkan pengkaji mencapai nisbah yang diperlukan iaitu permasalahan yang dihadapi sekiranya kajian dilakukan di lapangan (Azlan *et al.*, 2020). Persampelan dibuat untuk menjimatkan kos penyelidikan melalui pengurangan kos perjalanan, percetakan instrumen penyelidikan, khidmat pembantu penyelidik dan sebagainya (Idris, 2013). Menurut Fraenkel dan Wallen (2006), persampelan membolehkan penyelidik menjimatkan masa dan hasil kajian yang diperolehi daripada sampel yang dipilih mengikut prosedur saintifik boleh digeneralisasikan terhadap populasi.

Pengumpulan Data

Data kajian diperolehi menggunakan borang soal selidik yang diedarkan kepada pengusaha tadika swasta. Pengkaji terlebih dahulu menghubungi pihak institusi untuk menjelaskan objektif kajian dan maklum balas yang diperlukan. Pihak institusi diberi peluang mengemukakan soalan-soalan untuk mendapatkan penjelasan daripada pengkaji mengenai kehendak atau maksud setiap soalan. Borang soal selidik terdiri 28 item yang terbahagi kepada tujuh domain iaitu dua domain menilai pengusaha, manakala lima domain selebihnya menilai potensi permuafakatan antara pengusaha dengan ibu bapa dan kejrangan. Domain soal selidik adalah berdasarkan kepada *Public Participation Spectrum Model* (IAP2, 2018), manakala item-item soalan dibangunkan oleh kumpulan pengkaji berdasarkan catatan daripada lawatan dan temubual semasa kajian rintis. Bentuk dan skop soalan telah mempertimbangkan keperluan maklumat yang diinginkan, latar belakang responden, kesediaan responden untuk memberikan maklum balas dan ketepatan jawapan yang diinginkan dan pengaruh persekitaran (Farooq, 2018; Roopa & Rani, 2012; Sreejesh *et al.*,

2014). Maklum balas pengusaha adalah berdasarkan lima skala seperti di Jadual 2. Penyusunan sebegini mematuhi prinsip asal skala Likert (Boone & Boone, 2012).

Jadual 2
Skala maklum balas pengusaha tadika swasta.

Rendah ← Tahap Keupayaan → Tinggi				
①	②	③	④	⑤
Institusi menghadapi kesukaran untuk melaksanakan tindakan.	Tindakan yang dilakukan boleh ditingkatkan ke tahap yang lebih baik.	Institusi dapat melaksanakan tindakan dengan baik.	Institusi mempunyai bukti tindakan yang dilakukan adalah berkesan.	Institusi berada tahap tertinggi keupayaan untuk melaksanakan tindakan secara sistematik dan dapat dijadikan rujukan kepada institusi lain.

Analisis Data

Potensi permuafakatan institusi tadika dengan ibu bapa dan kejrangan dikategorikan kepada lima tahap keupayaan iaitu bermula daripada membina hubungan, berunding, melibatkan penyertaan, bekerjasama sehingga kepada tahap tertinggi iaitu bersama memimpin dan memikul tanggungjawab. Skor setiap domain adalah terasing antara satu sama lain. Berdasarkan kepada *Public Participation Spectrum Model* (IAP2, 2018), skor ideal bagi institusi yang mempunyai jaringan permuafakatan yang baik dengan kejrangan adalah merujuk kepada keupayaan institusi untuk mempunyai hubungan yang akrab dengan kejrangan, sentiasa berunding untuk sebarang tindakan yang dilakukan serta melibatkan kejrangan dalam setiap aktiviti yang dianjurkan (Ross *et al.*, 2016).

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Huraian dapatan kajian adalah berdasarkan kepada dua skop penilaian. Skop pertama adalah memfokus kepada pengusaha atau pengurusan tadika iaitu kesediaan untuk mengurus serta anggapan nilai terhadap taman permainan. Skop kedua adalah merujuk kepada tindakan-tindakan yang dilakukan oleh pengurusan tadika swasta untuk bermuafakat dengan ibu bapa dan kejrangan bagi tujuan mengurus taman permainan.

Kesediaan Mengurus dan Nilai Taman Permainan

Skor kesediaan tadika-tadika swasta untuk mengurus peralatan dan taman permainan adalah pada tahap pertengahan. Para pengusaha berpendapat mereka telah melakukan tindakan dengan baik iaitu memastikan staf menghadiri latihan dan memiliki sijil kemahiran berkaitan, serta melaksanakan penyelenggaraan secara berjadual berdasarkan garis panduan pihak berwajib. Pihak tadika beranggapan taman permainan mempunyai nilai tersendiri dan telah mengambil tindakan dengan baik untuk memastikan taman permainan dapat menonjolkan imej positif tadika kepada masyarakat. Dewasa ini kanak-kanak semakin kurang aktif

melibatkan diri dengan aktiviti rekreasi dan fizikal di luar sebaliknya lebih berminat kepada media sosial (Zhang & Li, 2010), maka kesedaran pengusaha tadika swasta terhadap kepentingan taman permainan untuk digunakan dalam pendekatan pembelajaran serta menyediakan jadual dan memantau penggunaan taman permainan oleh kanak-kanak adalah sesuatu yang positif. Nilai skor tinggi bagi item ekologi dan spiritual membayangkan maksud bahawa warga tadika melihat kepentingan taman permainan secara holistik dan menyeluruh sebagai simbol kecemerlangan, keseimbangan, keharmonian dan sumber motivasi kepada pertalian hubungan antara kanak-kanak dan guru-guru termasuk ibu bapa dan kejiiran. Taman permainan yang dibangunkan dengan baik dapat memberi nilai positif lain seperti estetik, terapeutik, saintifik, moral, etika dan seumpamanya (Manning *et al.*, 1996).

Jadual 3

Nilai skor purata dan sisihan piawai kesediaan mengurus dan nilai taman permainan.

Kesediaan untuk mengurus				Nilai taman permainan			
No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai	No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai
1.	Hadir latihan	3.39	1.169	1.	Menonjolkan imej	3.63	1.055
2.	Memiliki sijil	3.10	1.123	2.	Digunakan berjadual	3.90	0.823
3.	Selenggara berjadual	3.43	1.099	3.	Aktiviti belajar	3.73	0.995
4.	Patuhi garis panduan	3.65	1.110	4.	Nilai spiritual	4.08	0.759
	Nilai Purata	3.39			Nilai Purata	3.84	

Potensi Permuafakatan Ibu Bapa dan Kejiiran

Analisis data di Jadual 4, 5 dan 6 menunjukkan bahawa pengurusan tadika swasta belum mencapai tahap tindakan yang baik untuk bermuafakat dengan ibu bapa dan kejiiran setempat bagi mengurus peralatan dan taman permainan. Secara umum ia bermaksud kalangan institusi berpendapat telah melaksanakan tindakan dengan baik tetapi sukar untuk membuktikan tindakan yang dilakukan adalah berkesan dan tiada institusi dapat dijadikan sebagai rujukan kepada institusi lain. Skor di tahap baik hanya untuk tindakan rundingan dan penglibatan manakala tindakan-tindakan berkaitan cubaan membina hubungan, berkerjasama dan pemerkasaan masih di peringkat rendah dan boleh ditingkatkan. Tindakan-tindakan seperti memaklumkan kejiiran akan kemudahan yang terdapat di premis tadika serta membuka peluang kepada kanak-kanak daripada kejiiran menggunakan peralatan permainan, menyediakan ruang tinjauan, saluran informasi atau seumpamanya yang bertujuan untuk membina hubungan dengan kejiiran adalah rendah dan perlu ditingkatkan. Amnya penglibatan ibu bapa terhadap aktiviti sekolah dipengaruhi oleh pelbagai faktor sama ada disebabkan oleh latar belakang ibu bapa, persekitaran sekolah dan aspirasi kanak-kanak itu sendiri (Durisic & Bunijevac, 2017; Jafarov, 2015; Paula *et al.*, 2017).

Jadual 4

Nilai skor purata dan sisihan piawai membina hubungan dan berunding.

Membina hubungan				Berunding dengan ibu bapa dan komuniti			
No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai	No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai
1.	Peluang bermain	2.60	1.395	1.	Lawat tadika lain	3.02	1.345
2.	Makluman ibu bapa	2.96	1.429	2.	Pilihan pembekal	3.33	1.358
3.	Ruang tinjauan	2.88	1.362	3.	Rujuk PBT	3.10	1.387
4.	Saluran informasi	2.90	1.292	4.	Selidik ibu bapa	3.19	1.363
	Nilai Purata	2.83			Nilai Purata	3.16	

Walaupun tindakan-tindakan yang dilakukan oleh pihak tadika untuk bermuafakat dengan ibu bapa dan kejiaranan untuk mengurus taman permainan adalah rendah, namun pihak tadika dapat melakukan tindakan yang baik untuk berunding dengan pembekal dan agensi berwajib pada peringkat awal penubuhan tadika. Pengusaha tadika saling berkongsi maklumat reka bentuk taman dan cuba menyelidik latar belakang kepakaran ibu bapa tetapi inisiatif tersebut terhenti begitu sahaja tanpa tindakan susulan. Pengurusan tadika berjaya melibatkan ibu bapa dan kejiaranan bagi tindakan-tindakan seperti mendapatkan pandangan untuk membina taman permainan, menganjurkan aktiviti fizikal termasuk menilai usaha baik pulih peralatan dan keselamatan taman permainan. Pengurusan tadika berpendapat kerjasama ibu bapa dan kejiaranan boleh ditingkatkan terutamanya untuk memberi pandangan dan nasihat berkaitan reka bentuk taman, penganjuran aktiviti fizikal dan tahap keselamatan menyeluruh taman permainan. Pengurusan tadika berharap ibu bapa dan kejiaranan dapat memikul tanggungjawab bersama untuk mengurus dan memastikan taman permainan mampu memberi manfaat kepada pembelajaran kanak-kanak. Ia boleh dilaksanakan melalui sumbangan pembelian peralatan, bergotong-royong membaik pulih taman serta menggalakkan lebih ramai kanak-kanak di kejiaranan menggunakannya. Rata-rata pengurusan tadika swasta berpendapat tindakan untuk menjadikan taman permainan dimiliki dan diuruskan bersama adalah rendah dan boleh ditingkatkan.

Jadual 5

Nilai skor purata dan sisihan piawai melibatkan dan berkerjasama dengan komuniti.

Melibatkan ibu bapa dan komuniti				Kerjasama dengan ibu bapa dan komuniti			
No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai	No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai
1.	Sebelum binaan	2.90	1.356	1.	Kenalpasti kepakaran	2.98	1.263
2.	Penganjuran aktiviti	3.67	1.173	2.	Penasihat aktiviti	2.77	1.259
3.	Penilaian selenggaraan	3.15	1.271	3.	Penasihat binaan	2.63	1.248
4.	Penilaian keselamatan	3.40	1.250	4.	Penilai keselamatan	2.54	1.254
	Nilai Purata	3.28			Nilai Purata	2.73	

Jadual 6
Nilai skor purata dan sisihan piawai bersama memimpin.

Bersama memimpin			
No.	Item	Purata Skor	Sisihan Piawai
1.	Ibu bapa menyumbang dana membeli peralatan permainan	2.94	1.343
2.	Ibu bapa aktif menyelenggara taman permainan	2.69	1.355
3.	Ibu bapa merancang penyertaan lebih ramai ahli komuniti setempat	2.27	1.267
4.	Taman permainan dimiliki dan diuruskan bersama	2.44	1.457
Nilai Purata		2.59	

Kajian oleh Mendez (2010) menunjukkan ibu bapa menyedari kepentingan penglibatan di prasekolah tetapi lebih memilih untuk tidak aktif iaitu menerima material bermaklumat di rumah berbanding berhubung langsung seperti menghadiri bengkel. Latihan professional berlatarkan program intervensi merupakan strategi terpenting untuk meningkatkan keyakinan, kemahiran dan persepsi pengusaha tadika swasta untuk berusaha meningkatkan permuafakatan dengan ibu bapa dan kejiwaan (Brown *et al.*, 2009). Kekerapan berkomunikasi, berkongsi impian, membina aspirasi ibu bapa dan lawatan ke rumah atau seumpamanya merupakan antara strategi pertama yang perlu dimulakan (OECD, *n.d.*). Enam nilai penting yang perlu diterapkan dalam usaha tersebut adalah memfokus kepada manfaat yang diinginkan oleh ibu bapa dan komuniti; proses permuafakatan dibuat secara terbuka, jujur dan memberi makna; pendekatan inklusif dan bersesuaian; perkongsian maklumat adalah berkaitan dan tepat pada waktu; penyampaian maklumat mudah dan senang difahami; dan pembuatan keputusan secara terang (Queensland Government, 2017). Kedua-dua pihak boleh menjadi pencetus kepada usaha permuafakatan yang diinginkan (IAP2, 2014).

RUMUSAN DAN IMPLIKASI KAJIAN

Tadika-tadika swasta didapati kurang berkemahiran untuk merangka strategi permuafakatan dengan ibu bapa dan kejiwaan khususnya bagi menyelenggara peralatan dan taman permainan. *Public Participation Spectrum Model* (IAP2, 2018) yang menekankan kepada lima fasa permuafakatan iaitu memaklumkan, berunding, melibatkan, bekerjasama dan memperkasakan adalah disyorkan. Implikasi kajian ini dapat dikaitkan kepada peranan agensi berkepentingan seperti berikut;

- (i) Institusi pendidikan tinggi terutamanya disaran untuk memperkemas strategi pengajaran bagi kursus-kursus yang berkaitan dengan permuafakatan guru, ibu bapa dan komuniti dengan pra sekolah. Topik-topik seperti model perkongsian pintar, strategi dan teknik kolaborasi yang berkesan, sumber-sumber dalam komuniti, teknik perundingan dan pemujukan, strategi dan teknik untuk memulakan dan mengekalkan penglibatan keluarga, dan beberapa topik lain telah sedia ada dinyatakan dalam Standard Program Pendidikan Awal Kanak-Kanak yang dibangunkan oleh Agensi Kelayakan Malaysia (MQA, 2014). Pendedahan di lapangan yang melibatkan suasana dan realiti dalam industri perlu diberi penekanan kepada para pelajar yang mengikuti program pengajian ini.

- (ii) Agensi penguatkuasa yang meluluskan penubuhan tadika disaran memperincikan garis panduan untuk rujukan pengusaha. Garis Panduan Perancangan dan Penubuhan Taska dan Tadika, Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan (2017) hanya menyatakan secara umum bahawa tadika dikehendaki menyediakan ruang permainan berdasarkan reka bentuk sejagat dan bahan binaan dalaman yang sesuai dengan keadaan fizikal kanak-kanak. Pihak berkuasa yang berkelayakan yang memiliki Sijil Pemeriksa Taman Permainan (CPSI) perlu melawat ke tadika-tadika secara berkala bagi tujuan memeriksa dan membimbing kalangan pengusaha dan guru-guru berkaitan keselamatan peralatan permainan di tadika.
- (iii) Persatuan dan organisasi berkaitan program didikan dan asuhan kanak-kanak seperti *Early Childhood Care and Education Council, Malaysia (ECCE)*, Persatuan Tadika Malaysia (PTM) dan seumpamanya boleh menganjurkan program latihan kepada ahli-ahli dan terbuka kepada pengusaha dan guru-guru tadika swasta. Ini kerana kemungkinan tidak semua pengusaha tadika berkemampuan untuk mengikuti Sijil Pemeriksa Taman Permainan (CPSI) disebabkan yuran yang mahal. Maka aktiviti seperti seminar, bengkel, lawatan ke tadika-tadika dan sebagainya dapat membantu menyalurkan maklumat berkaitan kepada pengurusan tadika.

Peralatan permainan yang diselenggara dengan baik serta taman permainan yang terurus dan selamat adalah penting untuk meningkatkan keberkesanan pembelajaran dan perkembangan sosial kanak-kanak di tadika. Kesediaan ibu bapa dan kejiwaan untuk membantu tadika swasta dapat dikaitkan juga kepada kesediaan masyarakat untuk menyumbang kepada pengurusan berkualiti taman-taman rekreasi awam sekaligus mampu meningkatkan tahap keselamatan kanak-kanak ketika berada di taman awam.

PENGHARGAAN

Kajian ini dibiayai oleh Geran Industri Semesta – MBI 2020 melalui Universiti Selangor (UNISEL) yang diluluskan bagi tempoh 12 bulan antara 1 Julai 2020 sehingga 30 Jun 2021 [No. Geran: UNISEL/CRIL/100/01/2020(057)] di atas tajuk “Sumbangan Komuniti Dalam Meningkatkan Tahap Keselamatan dan Pengurusan Berkualiti Taman Permainan Kanak-Kanak”.

RUJUKAN

- Abelson, J., & Gauvin, F-P. (2006). Assessing the impacts of public participation: Concepts, evidence and policy implications.
https://www.researchgate.net/publication/5100037_Assessing_the_Impacts_of_Public_Participation_Concepts_Evidence_and_Policy_Implications
- Agensi Kelayakan Malaysia. (2014). *Standard program pendidikan awal kanak-kanak*.
<https://www2.mqa.gov.my/qad/garispanduan/PS%20Early%20Childhood%20Education%20BM.pdf>
- Azlan, A. A., Hamzah, M. R., Sern, T. J., Ayub, S. H., & Mohamad, E. (2020). Public knowledge, attitudes and practices towards COVID-19: A cross-sectional study in Malaysia. *PLoS ONE*, 15(5).
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233668>
- Bento, G., & Dias, G. (2017). The importance of outdoor play for young children's healthy development. *Porto Biomedical Journal*, 2(5): 157-160. <https://doi.org/10.1016/j.pbj.2017.03.003>
- Boone, H. N., & Boone, D. A. (2012). Analyzing Likert data. *Journal of Extension*, 50(2), 1-5.
https://www.joe.org/joe/2012april/pdf/JOE_v50_2t2.pdf

- Brown, J. R., Knoche, L. L., Edwards, C. P., & Sheridan, S. M. (2009). Professional development to support parent engagement: A case study of early childhood practitioners. *Early Education & Development*, 20(3), 482-506. <https://doi.org/10.1080/10409280902783475>
- Burris, K., & Burris, L. (2011). Outdoor play and learning: Policy and practice. *International Journal of Education Policy and Leadership*, 6(8),1-12. <https://doi.org/10.22230/ijepl.2011v6n8a306>
- City of Saskatoon. (2019). Considerations for modernizing public engagement at the City of Saskatoon. <https://pub-saskatoon.escribemeetings.com/filestream.ashx?DocumentId=96640>
- Community Engagement Plan. (n.d). Project title: Luxton Park playground improvements. https://www.minneapolisparcs.org/_asset/02b5hj/luxton_community_engagement_plan.pdf
- Daniels, D. M., & Johnson, E. L. (2009). The impact of community-built playgrounds on the community. *The Journal of Trauma*, 67(1). <https://doi.org/10.1097/TA.0b013e3181ac1400>
- Duerr Evaluation Resources. (n.d). Research paper: The benefits of playgrounds for children aged 0-5. <http://www.imaginationplayground.com/images/content/2/9/2999/The-Benefits-of-Playgrounds-for-Children-Aged-0-5.pdf>
- Duriscic, M., & Bunijevac, M. (2017). Parental involvement as a important factor for successful education. *C.E.P.S. Journal*, 7(3): 137-153. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1156936.pdf>
- Farooq, R. (2018). How to design and frame a questionnaire. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-3457-0.ch004>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, E. W. (2006). *How to design and evaluate research in education*. McGraw Hill.
- Ginsburg et al. (2007). *The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds*. Pediatrics, American Academy of Pediatrics.
- Gleave, J. (2009). *Children's time to play: A literature review*. Play England.
- Gull, C. (2018). Benefits and risks of tree climbing on child development and resiliency. *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 5(2): 10-29. https://naturalstart.org/sites/default/files/journal/ijecee_52_spring_2018_1.pdf
- Hashim, N. A., Muhammad Arif, A. M., & Said, A. M. (2013). Perlindungan pengguna terhadap keselamatan mainan kanak-kanak di Malaysia. *Jurnal Pengguna Malaysia*, 21, 109-121.
- How, B. S. (2014). *Kajian persepsi ke atas kemudahan ameniti kawasan perumahan kos rendah: Kajian kes di negeri Pulau Pinang*. Tesis Sarjana Sastera (Sosiologi), Universiti Utara Malaysia, Kedah, Malaysia.
- Idris, N. (2013). *Penyelidikan dalam pendidikan* (Edisi kedua). McGraw Hill Education.
- International Association for Public Participation. (2014). *International Association for Public Participation, Australasia*. <https://www.iap2.org.au/Home>
- International Association for Public Participation. (2018). *IAP2 Spectrum of Public Participation*. https://cdn.ymaws.com/www.iap2.org/resource/resmgr/pillars/Spectrum_8.5x11_Print.pdf
- Ismail, N. A., Safiullah, S. B., Yunos, M. Y. M., Utaberta, N., & Ismail, S. (2015). Identifying natural playscape elements in a neighbourhood park: A case study of Kuantan, Malaysia. *Advances in Environmental Biology*, 9(5): 504-513.
- Jaafar, N. F., Zain, A., & Eshak, Z. (2020). Peranan ibu bapa dalam membantu perkembangan sosial kanak-kanak melalui aktiviti bermain semasa perintah kawalan pergerakan. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan*, 9, 52-60. <https://ejournal.upsi.edu.my/index.php/JPAK/article/view/4537>
- Jafarov, J. (2015). Factors affecting parental involvement in education: The analysis of literature. *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*, 18(4), 35-44. https://www.researchgate.net/publication/330486178_Factors_Affecting_Parental_Involvement_in_Education_The_Analysis_of_Literature
- Jansson, M. (2018). Children's perspectives on public playgrounds in two Swedish communities. *Children, Youth and Environments*, 18(2), 88-109. <http://www.colorado.edu/journals/cye>
- Juster, A. H., & -Saxby, M. L. (2014). Citizens at play: Children's participation through community-based opportunities for child-directed play. *Global Studies of Childhood*, 4(2), 77-88. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.2304/gsch.2014.4.2.77>
- Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan. (2017). *Garis panduan perancangan dan penubuhan taska dan tadika*. <https://www.planmalaysia.gov.my/index.php/garis-panduan-perancangan/2095-17-gp027-gpp-penubuhan-tadika-dan-taska-2017/file>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Research Measurement*, 30, 607-610. https://home.kku.ac.th/sompong/guest_speaker/KrejcieandMorgan_article.pdf
- Little, H., & Eager, D. (2010). Risk, challenge and safety: Implications for play quality and playground design. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(4), 497-513. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2010.525949>
- MAMPU. (2018). *Direktori tadika swasta*. http://www.data.gov.my/data/ms_MY/dataset/direktori-tadika-swasta-tahun-2018

- Mani, M., Abdullah, A., Mustafa, R. A., Jayaraman, K., & Bagheri, A. (2012). The importance of well-designed children's play-environments in reducing parental concerns. *Middle East Journal of Scientific Research, 11*(9), 1176-1184. <https://doi.org/10.5829/idosi.mejsr.2012.11.09.987>
- Manning, R. E., Vallere, W. A., & Minter, B. A. (1996). Environmental values and ethics: An empirical study of the philosophical foundations for park policy. *The George Wright Forum, 13*(2), 20-31.
- Mapjabil, J., Marzuki, S. N., Ab Rahman, B., Rosmiza, M. Z., Marzuki, M., Mohd Noor, H. (2016). Kualiti perkhidmatan dan kemudahan di Taman Tema I-City, Shah Alam. *GEOGRAFIA OnlineTM Malaysia Journal of Society and Space, 12*(14): 86-96.
- Mendez, J. L. (2010). How can parents get involved in preschool? Barriers and engagement in education by ethnic minority parents of children attending Head Start. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology, 16*(1), 26-36. <https://doi.org/10.1037/a0016258>
- Michigan State University. (2014). *A guidebook to community engagement: Involving urban and low-income populations in an environmental planning process*. https://www.canr.msu.edu/uploads/375/65790/GuidebooktoCommunityEngagement_FINAL_Sept2014.pdf
- Miller, E., & Almon, J. (2009). *Crisis in the kindergarten (Why children need to play in school) Summary and Recommendations*. Alliance for Childhood.
- Mohidin, B. H. H., Ismail, A. S., & Ramli, H. (2015). Effectiveness of kindergarten design in Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 202*, 47-57. www.sciencedirect.com
- Mustafa, L. M., & Azhari Azman, M. N. (2013). Preschool education in Malaysia: Emerging trends and implications for the future. *American Journal of Economics, 3*(6), 347-351. <https://doi.org/10.5923/j.economics.20130306.15>
- Nachiappan, S., Edward Munovah, R. M., Abdullah, N., & Suffian, S. (2017). Perkembangan kognisi dalam kanak-kanak prasekolah melalui teknik bermain. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan, 6*(1), 34-44. <https://doi.org/10.37134/jpak.vol6.1.3.2017>
- Nik Azhari, N. F., Qamaruzaman, N., Ibrahim Bajunid, A. F., & Hassan, A. (2015). The quality of physical environment in workplace childcare centers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 202*, 15-23. www.sciencedirect.com
- OCED (n.d.). *Encouraging quality in early childhood education and care. Research brief: Parental and community engagement matters*. <http://www.oecd.org/education/school/48483409.pdf>
- Paula, S. H., Pihlajab, P., & Silvennoinenb, H. (2017). Factors affecting early childhood educators' views and practices of parental involvement. *Journal of Early Childhood Education Research, 7*(1): 76-99. <https://jecer.org/wp-content/uploads/2018/06/HakyemezPaul-Pihlaja-Silvennoinen-issue7-1.pdf>
- Peng, C. F., & Ismail, M. F. (2020). Pelaksanaan pendekatan bermain dalam pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu murid prasekolah. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan, 9*(1), 14-25. <https://ejournal.upsi.edu.my/index.php/JPAK/article/view/3400>
- Persatuan Francais Malaysia. (n.d.). http://www.mfa.org.my/newmfa/business-directory/wpbdp_category/education/
- Queensland Government. (2017). *Community engagement toolkit for planning*. State of Queensland. First published by the Department of Infrastructure, Local Government and Planning, 1 William Street, Brisbane Qld 4000, Australia. <https://planning.dilgp.qld.gov.au/>
- Quick, K. S., & Bryson, J. M. (2016). Theories of public participation in governance. https://www.researchgate.net/publication/282733927_Theories_of_public_participation_in_governance
- Quick, K. S., & Feldman, M. S. (2011). Distinguishing participation and inclusion. *Journal of Planning Education and Research, 31*(3), 272-290. <https://doi.org/10.1177/0739456X11410979>
- Reimers, A. K., & Knapp, G. (2017). Playground usage and physical activity levels of children based on playground spatial features. *Journal of Public Health, 25*, 661-669. <https://doi.org/10.1007/s10389-017-0828-x>
- Roopa, S., & Rani, M. S. (2012). Questionnaire designing for a survey. *The Journal of Indian Orthodontic Society, 46*(4), 37-41. <https://doi.org/10.5005/jp-journals-10021-1104>
- Rosniza, A. C. R., Nor Hasyifa, A., Rosmiza, M. Z., & Zaini, S. (2015). Pengurusan rekreasi di pusat tumpuan bandar Bukit Fraser. *e-Bangi Journal of Social Science and Humanities, 1*(1), 91-96.
- Ross, H., Baldwin, C., & Carter, R. W. B. (2016). Subtle implications: Public participation versus community engagement in environmental decision-making. *Australasian Journal of Environmental Management, 23*(2), 123-129. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14486563.2016.1194588>
- Sreejesh, S., Mohapatra, S., & Anusree, M.R. (2014). *Questionnaire design*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-00539-3_5
- van Teijlingen, E. R., & Hundley, V. (2001). *The importance of pilot study*. *Social Research Update (Issue 35)*. University of Surrey. https://www.researchgate.net/publication/11173521_The_Importance_of_Pilot_Studies

- Wood, L., & Martin, K. (n.d). *What makes a good play area for children?*
https://www.web.uwa.edu.au/__data/assets/pdf_file/0011/1857467/What-makes-a-good-play-area-literature-summaryfeb2011.pdf
- Zakuan, N. (n.d.). *Kementerian Pelajaran Malaysia. Bidang Keberhasilan Utama Nasional (NKRA) Pendidikan.* <https://www.moe.gov.my/dasar/1213-nkra-pendidikan/file>
- Zhang, H., & Li, M. G. (2010). Environmental characteristics of children's neighbourhood activities. *Asian Journal of Environment-Behaviour Studies*, 2(4), 39-50.